

Bilag til F. t. L. om Boligforholdene.

Planen naaede dog ikke at blive gennemført; der blev efter denne ydet Tilskud til 216 000 Huse, men derefter maatte man standse; det viste sig nemlig, at denne voldsomme Byggevirksomhed medførte Mangel paa Byggematerialer og deraf følgende voldsom Stigning i Priserne paa disse, ligesom der var Mangel paa Byggehaandværkere. Kravene til Staten blev saa store, at denne ogsaa under Hensyn til det almindelige Krav om Besparelser paa Statens Budget maatte *ophøre med Tilskuddene*. Den deraf følgende Standsning i Byggeriet bragte nu et stort Fald i Byggepriserne. Man haabede paa, at det private Initiativ atter skulde kunne paatage sig Landets Forsyning med Boliger, men det viste sig atter nødvendigt for Staten at træde til.

Ved *Loven af 31. Juli 1923* bemyndiges Sundhedsministeren til af de af Parlamentet bevilgede Penge at yde *et aarligt Statstilskud til Kommunerne* til Dækning af disses Tab ved Byggeri paa indtil 6 £ aarlig i 20 Aar pr. Hus, for saa vidt dette blev paabegyndt inden 1. Oktober 1925 eller under visse Omstændigheder inden 1. Juni 1926. Det blev i Loven fastsat, til hvilke Typer af Huse der kunde ydes Tilskud: *Een- og To-Etages Huse med et Areal paa mellem 500 og 950 Kvadratfod*.

Statstilskuddet kan ogsaa ydes direkte til Foreninger og Selskaber, der har til Formaal at opføre Boliger, og som ikke selv skal oppebære nogen Fortjeneste eller i hvert Fald kun en begrænset Avance.

Loven bemyndigede endvidere *Kommunerne* til at yde *Støtte til det private Byggeri*; enten ved at give det fra Staten modtagne Tilskud videre eller tillige af deres egne Midler.

Tilskud til private kan af Kommunerne ydes paa følgende Maader:

1. en kontant Sum een Gang for alle,
2. et aarligt Bidrag i indtil 20 Aar,
3. periodiske Bidrag til Foreninger eller private som Afdrag og Forrentning af Laan, der skyldes disse, og som er ydet til Opførelse eller Køb af Bygninger.
4. Kommunerne kan derhos yde Laan til private til Byggeri, garantere for Laan til Byggeforeninger, og yde Tilskud til Omdannelse af Ejendomme til Beboelse.

Planerne for de Huse, til hvilke Kommunerne ønsker at yde Tilskud, skal godkendes af Staten, der skal paase, at Lovens Betingelser herfor er til Stede.

Indtil December 1923 var der blevet godkendte til at modtage Tilskud efter denne Lov ialt 71 846 Huse.

Denne sidste Lov, synes vel at skulle foranledige fremskaffet en Del Huse, men dog ikke tilstrækkeligt til Afhjælpning af Bolignøden, idet der stadig er *stærk Mangel paa Boliger til Udlejning* til rimelige Priser til Arbejderbefolkningen.

I 1924 blev der derfor fremsat *Forslag til Udvidelse af Loven af 1923*, dels saaledes at denne udstrækkes til at gælde for alle Boliger, der er opført inden 1. Oktober 1939, og dels saaledes at det i 1923-Loven fastsatte Statstilskud kan udvides til en aarlig Ydelse i 40 Aar paa £ 9 til Byhuse og £ 12.10 til Huse i Landdistrikter paa Betingelse af, at Husene er fuldført inden 1. Oktober 1939, at Kontrakterne om deres Opførelse indeholder Bestemmelse om »fair« Arbejdslønninger, at Husene udlejes til Beboelse, at Lejen normalt ikke sættes højere end den nuværende Husleje i Arbejderboliger opført før Krigen (d. v. s. ca. 40 pCt. over Lejen før Krigen), at Husene ikke fremlejes uden de lokale Myndigheders Samtykke, at de ikke afhændes uden Statsmyndighedernes Samtykke samt, at Kommunerne yder indtil £ 4.10 aarligt i 40 Aar for at holde Lejen nede paa det angivne Niveau.

Det er Meningen, at der ved disse Foranstaltninger skulde kunne opføres 2½ Mill. Boliger i Løbet af 15 Aar.

Det ovenanførte Program er blevet til efter indgaaende Forhandlinger med Repræsentanter for saavel Byggeindustrien som de lokale Myndigheder. Der har været nedsat en Komité af Arbejdere og Arbejdsgivere indenfor Byggefagene, der enstemmigt har afgivet en Rapport, bl. a. indeholdende en Oversigt over de senere Aars vanskelige Situation i disse Fag, hvilken har været stærkt præget af Arbejdernes Modstand mod Lærlingetilgang. I nævnte Rapport foreslaas nærmere Regler for den fremtidige Uddannelse af Lærlinge, herunder Murerarbejdsmænd o. lign.s Overgang til de faglærte Rækker, samt Oprettelse af en »National House Building Committee«, bestaaende af regeringsudnævnte Repræsentanter for Byggefagenes Arbejdere og Arbejdsgivere med raadgivende Myndighed med Hensyn til Arbejdskraftens Fordeling Landet over.

Den paagældende Komité har endvidere ført Forhandling med Repræsentanter for Fabrikterne og Forhandlerne af Byggematerialier, der har afgivet en Rapport,